
Lexicographic Bulletin

Vol 3 (1941)

Lexicographic Bulletin

Index

Anthimos Papadopoulos

doi: [10.12681/ld.39224](https://doi.org/10.12681/ld.39224)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΛΕΞΙΚΟΓΡΑΦΙΚΟΝ
ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ
ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΕΤΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

1941

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

<i>Α. Α. Παπαδοπούλου</i> Ἀπὸ πότε ἀρχίζει ἡ δημοτικὴ σελ.	3 - 56
<i>Ν. Ἀνδριώτη</i> Ἑτυμολογικὰ καὶ σημασιολογικὰ »	57 - 91
<i>Σ. Καψωμένου</i> Ἑλληνικὰ ἐκ Μεγάλης Ἑλλάδος... .. »	92 - 132
<i>Κ. Ἀμάντου</i> Προσθῆκαι εἰς τὸ Χιακὸν γλωσσάριον καὶ τὸ Χια- κὸν τοπωνυμικὸν »	133 - 174

Ἐξετυπώθη τὴν 1 Μαρτίου 1944.

ΠΙΝΑΞ ΛΕΞΕΩΝ

- ἄ 112
 ἄβγο-μάννα 82
 Ἄβδελλόλακκος 157
 abimer 66
 ἄβλουγιου-μάννα 82
 ἄγγουρο-μάννα 82
 ἀγκωλῶ 111, 3
 ἄγε 80
 ἀθιβολαρίνα 83
 ἀίλλοι 73
 αἰτία 86
 αἰτάρης 86
 αἴτιον = νόσος 86
 ἀκαμάτης 116
 ἀκρουκιράματα 61
 ἀλάν-νω 97
 ἀλλήλος 126, 5
 ἄλλοι 73
 ἀλογίνα 83
 ἄλυτρον 97
 Ἄμιθοῦντα 157
 ἄμπαρρου-μάννα 82
 Ἄμπελοκόπι 157
 Ἄμπελο-μάννα 82
 (ἀ)μπελῶ 113
 Ἄνήλια Χώματα 157
 Ἄνήλιος Κάμπος 157
 ἀνθρωπο-μάννα 81
 ἀντεληνο(μ)π(ρ)οστέληνο(ς)
 130 ἔξ.
 ἀξ 109
 ἀξανὰ 109, 3
 ἀπ' 127, 1
 ἀπέσω 122
 ἀπὸ 127
 ἀποτόνημα 97
 ἀποτονάω 97
 ἀποὺ 127, 1
- Ἄρεικωπά 158
 Ἄρια 158
 ἄρκιδο-μάννα 82
 ἄρώω 98, 5
 ἄς 103 ἔξ.
 ἄσεληνός 129 ἔξ.
 ἄσέληνος 129 ἔξ.
 ἀτ-τὸ 110
 ἀτ-τσουν-νάω 104, 8
 ἀφ' 127, 1
 ἀφανίζω 66
 ἀφορμάρης 86
 ἀφορμὴ 86
 ἄφσε 104
 ἀφσειλῶ 113
 ἀφσιῶ 114, 1
 ἀχελο-μάννα 81
 Ἄχερδος 158
 ἀχινο-μάννα 81
 ἄψιφο 71
 ἀψιφώνει 71
 βάθι 99
 βάϊ 73
 Βαραγγιά 158
 Βαρβακᾶς 158
 Βασιλικά 158
 βατῶ 100
 bihi-κομάννα 82
 ἂβλατίζω 74
 ἂβλατίτζω 74
 βούγλωσσον 124
 βο(υ)ῖζω 101, 1
 βουκάτζω 101
 γαλίλι 64
 γὰ ὦρα(ς) = ἀμέσως 89
 γίνα 57
 γίτσα 57
 γκίδα 58
- γουφαρου-μάννα 81
 γόφαινα 83
 Δάμωνας 158
 δασκαλάκι 76
 δασκάλι 75
 δασκαλοπαίδ(ι) 76
 δασκαλοπούλλ(ιν) 76
 δασκαλόπουλλο 76
 δασκαλούδ(ι) 75
 δεματίνα 83
 δέν 32
 διακόπουλλο 76
 διαμερέγγουω 102
 διανατιῶ 58
 διανουτιῶ 58
 Δρακοντόλακκος 159
 Δρακοντόσκισμα 159
 ἐ 111
 ἐγ 105
 ἐγκλημα 86
 ἐγκλησία 111, 3
 ἐγόη 73
 ἐγὸϊ 73
 ἐδῶ 103
 ἐκ 105
 ἐλαύνω 98
 ἐμβατεύω 101
 ἔξ 104 ἔξ.
 ἐξειλέω 113
 ἔξηχος 107, 3
 ἐρημώνω 66
 ἐς 103 ἔξ.
 ἐς 107, 2
 ἔσω εἰς 122
 ἔσω ἐν 121
 ἔτζηλημα 87
 ἐτ-τοῦτ-τε 103
 ἐφέντη μου εἶσαι 59

- ἔφεντιμοῦσι 59
 ἔφς 114
 (ἔ)φσιχώρα 114
 Ἐφτά 159
 ἔχ 105
 ἔχει = ὑπάρχει 76
 ἔχινομήτρα 81
 Ἐγάθ'λα 60
 ζουγλός 63
 Ζυφιάς 159
 θαμβόομαι 116
 Θράκη 159
 Θυμανά 159
 ἱμα 57
 ἱξουρίς 67
 ἴσα 57
 καβουρο-μάννα 82
 καθόρι 60
 καθούρα 61
 καθούρι 60
 κακόστηχος 108
 καλαθίνα 83
 καλόγριος 116, 2
 κάμ' 79
 Καμασός 159
 καμάτρ(ι)ου 116
 κάμε = εἶθε 79
 κάμο 79
 κά(μ)νω 99, 2
 κᾶν 128
 Καρῶν 159
 causa 86
 Κάστρο τῆς Ὀριᾶς 159
 κατὰ τὴν ὄραν = ἀμέ-
 σος 91
 καυκου-μάννα 82
 * κεραμόδορα 62
 κερραμόδος 61
 κираμόρ'δους 61
 * κολόρνιθος 65
 κολούω 119
 κούζα 63
 κουζάλι 64
 κούζαλος 64
 κουζούλα 64
 κουζουλός 62
 κουζουλαίνω - ομαι 62
 κουζούπα 64
 कुλόθρα 64
 कुλόρθους 64
 Κουράτωρας 161
 κρομμυδο-μάννα 82
 κρούς 81
 κρούω 81
 κυλίτζω 117
 κυλίω 117
 κωλάω 118
 κωλῶ 118
 Κώμη 161
 λαίτζω 98, 7
 λαίσκουμαι 98, 7
 λάμνωμα 99
 λάσκουμαι 98, 7
 λάσω 98
 λαφο-μάννα 82
 λιχ'δέλλ' 76
 λιχούδ' 76
 Λυκάστου 161
 μαῖα 82
 μάννα 81
 μαννάκα 83
 μαντραβίτσα 64
 μαξιλλαρο-μάννα 82
 ματῖνα 83
 μέ 124
 μεισωφόρι 120, 3
 μελισσο-μάννα 82
 μελονιδες 158
 μερμήγγι 64
 μέσα 115, 4. 121 ἔξ.
 μέσος 119
 μεσωφόρι 120, 3
 μεψάδι 87
 μιὰ ὦρα = ἀμέσως 90
 μισιανύφτα 120
 μεσημέρι 120
 μισός 119
 μισῶ 124
 μουγκ(ρ)ίζω 101
 Μουντάδος 161
 Μουντά 161
 μουρό-ξινος 83
 μούχλουζο 124
 μοφή 85
 μπουά 65
 μπροῦ 65
 μπρουά 65
 μυκῶ 101
 μωρο-γαβαθάκι 83
 μωρο-γεμάτος 83
 μωρο-γίνεται 84
 μωρο-γκρεμναράκι 83
 μωρο-γομαράκι 83
 μωρο-γούρουνο 83
 μωρο-διψῶ 84
 μωρό-ζεστός 83
 μωρο-ζώντανος 83
 μωρο-αργῶ 84
 μωρό-κακα 84
 μωρό-καλα 84
 μωρο-καλαθάκι 83
 μωρο-κασσάκι 83
 μωρο-κόπελλο 83
 μωρο-μάγαζο 83
 μωρό-πονός 83
 μωρο-πρόβατο 83
 μωρο-σχότεινα 83
 μωρο-σχοτεινιάζει 84
 μωρο-σούρρουπα 84
 μωρο-σταμνάκι 83
 μωρο-φέγγει 84
 μωρο-φύτιν 83
 μωρό-χλιός 83
 μωρο-ψαίνω 84
 ναῖλλοι 73
 νερο-μάννα 83
 Ξειάγω 114
 Ξειλάω 114
 Ξεσέληνος 129 ἔξ.
 Ξεσέλλινος 129 ἔξ.
 Ξεστίον 118, 6
 Ξεταφώνω 66
 Ξεχώνω 66
 Ξέχωρα 115
 Ξιστρίν 119

- ξιζώνου 66
 ξούρας ὄ, 67
 ξουρίες 67
 ξυμνώνω 108
 oimé 72
 ὄξ 109
 ὄξικέσ' 114, 3
 ὄξω 115, 4
 ὀρμιγγο-μάννα 82
 ὀρνιθοκολίδι 65
 ὀρνιθόκολος 65
 οὔρνιθόκοιους 65
 ὀρτυγομήτρα 82
 ὀρτυκο-μάννα 82
 ὄτουρβαδύ 112, 1
 οὔρθόκοιους 65
 ὄχοινοῦ(ς) 106, 2
 παγουρο-μάννα 82
 πάραξ(ε) 110, 3
 Παρτένης 161
 πατεύου 100
 πατέγγεται 100
 Πατσοῦ 161
 πεγουρο-μάννα 82
 Πέδι 161
 Πέζα, -ζες 161
 ἴπελάω 113, 1
 πέταλον 128
 πηλορόδομα 62
 πηλοροδώνω 61
 Πισώχωρα, -χώρια 161
 ἴπνάζω 67
 ἴπνώνω 68
 ποντικο-μάννα 82
 ἴπου 127
 πουβὰ 65
 πραοτῶ 100, 1
 πρατῶ 100, 1
 προξενέτριος 116, 2
 προσέληνος 129 ἔξ.
 ροβολάω 117, 3
 ρόδομα 62
 ροδώνω 61
 σαλιακο-μάννα 82
 σαρδίλλο-μάννα 82
 σάσε = εἶθε 80
 σεληναῖον 128
 ἴσέληνος 129 ἔξ.
 ἴσεληνός 129 ἔξ.
 σεληνοχάλιον 129
 σεληνοχαλινωμένος 129
 σέλλινος 129 ἔξ.
 σημισ(ζ)ακός 120, 1
 σγάζω 80
 σιδήριον 129
 σκαθ. ὦρα 61
 σκουρπιου-μάννα 82
 σολοναῖα 128
 σουληναῖα 128
 ἴς τὴν ὦρα = ἀμέσως 88
 συχνάζω 69
 συχνιάζω 69
 θυσι 118
 θ'χνιάζου 69
 θ'χούνα 69
 θ'χούν'ς 69
 ταμαχιαρίνα 83
 τῆς ὦρας = ἀμέσως 89
 τος ἄντων. 126
 τους ἄντων. 126
 τοῦτος 32
 τσουλῶ 117
 τσουρλῶ 117
 τσουροβολῶ 117
 τσουρῶ 117, 3
 τως ἄντων. 126
 ὑπνώνω 68
 φαλλιδάσκι 82
 φαλλιδο-μάννα 82
 φέλλο-μάννα 82
 φιδο-μάννα 82
 φρίσσα 82
 ἴφσιχώρα 114
 ἴφταρίνα 83
 χαμπών-νω 115 ἔξ.
 hoimé 72
 χολικο-μάννα 82
 hora 87
 χτιδα 57
 χύστος 119
 χώρα 87 ἔξ 115
 ἴχώρα(ς) 115
 ψαλτόπουλλο 76
 ψειροφυτο-μάννα 82
 ψέφουμαι 71
 ψίνα 57
 ψιστρὶν 119
 ψιφι 70
 ψίφουμαι 71
 ψιφώνει 71
 ᾧδε 103
 ᾧμε 71
 ᾧμέ(να) 71
 ᾧμένανε 71
 ᾧμγὰ 71
 ᾧρα 88 ἔξ.
 ᾧρύομαι 102

ΠΙΝΑΞ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ

ά- *έν άρχή* ρημάτων νέας Έλληνικης 98
α προθετικόν εις τήν άρχαίαν 10
α στερητικόν 30-31
-άζω μεταπλάττεται εις *-ω* 114, 1
-αυα κατάλ. μεγεθυντικῶν 83 σημ. 1
 άναδιπλασιασμοῦ παράλειψις 48
 άνομοιώσις διπλῶν όμοίων συμφώνων 112
 άντρος γεν. πληθ. 126, 7
 άόριστος παθητικός εις *-θηκε* 38
 άπό άποκαθίσταται εις σύνθετα ὧν τό β' συνθετ. άρχίζει άπό φωνήεν 97
 άπό πρός δήλωσιν έπιμερισμοῦ 127
 άποβολή συμφώνου εις σύμπλεγμα συμφώνων 107, 108
-άρας κατάληξις μεγεθυντική 16
-ās κατάληξις όνομάτων 15
ανν τρέπεται εις *αμν* 98, 2
 αύξησις παρελείπεται εις τήν άρχαίαν 38-47
 αύξησις συλλαβική άντι χρονικής 47
άφσ(ε) μετά γενικής 112, 4
-άω μεταπλάττονται εις *-άζω* και *-ίζω* 102
β τρέπεται εις *μ* 125
β και *γ* άντικαθίσταντο 9
β, γ, δ πώς έπροφέροντο ; 6
γ μεταξύ φωνηέντων συνεκόπτετο 9
 γενική πτώσις ώς άντικείμενον 50-51
 γενική τῶν όνομάτων εις *-ώ* 20
 γενική τῶν πρωτοκλίτων και τριτοκλίτων εις *-α* και *-η* 17-18
 γενική πληθυντικοῦ περισπάται 125
 γενική πληθυντικοῦ άντροῶς 126, 7
 γενική πληθυντικοῦ εις *-ου(ε)* 126
 γενική πληθυντικοῦ εις *-ους* 125 έξ.
 γενικής άντικατάστασις δι' έμπροθέτου διορισμοῦ 112
 διά άποκαθίσταται εις σύνθετα ὧν τό β' συνθετ. άρχίζει άπό φωνήεν 102

δίπλωσις πρός δήλωσιν έπιμερισμοῦ 103. 127
ε άρκτικόν άπεσιωπάτο εις τήν άρχαίαν 12-13
ε τρέπεται εις *ι* παρά τό *ω* 74
-έας κατάληξις όνομάτων 13-15
εις πρόθεσις έτίθετο άντι τής *έν* 48-50
έκ γίνεται *έ* εις τήν πρό συμφώνου έκφοράν 111
έξ πρό συμφώνου 105 έξ.
έκ πρό φωνήεντος 106, 2
έξ τύποι εις νέαν Έλληνικήν 108 έξ.
έξ σύνταξις μέ αιτιατικήν 112
 επίθετα θηλυκά εις *-η* 28-30
 επίθετα πρωτόκλιτα εις *-ης* 26-28
 έπιμερισμός δηλοῦται διά τής *άπό* 127
 έπιμερισμός δηλοῦται διά διπλώσεως 103. 127
ενν τρέπεται εις *εμν* 98
ζ προφέρεται (*τ*-)*τζ* 117
η παρά τό *ρ* προφέρεται *ε* 103
θ έπροφέρετο ώς *τ* εις τās διαλέκτους τής άρχαίας 8
θ τρέπεται εις *χ* 116
θ τρέπεται εις *τι* 103
ι συνοδίτης φθόγγος 114
ι άπεβάλλετο πλησίον τοῦ *ρ* 9
-ίνα κατάλ. μεγεθυντικῶν 83 σημ. 1
ι ήμίφωνον άνεπτύσσετο εις άρχαίας διαλέκτους 10
 Καππαδοκικαί και Κυπριακαί κοιναί λέξεις 68
 κλητική τῶν πρωτοκλίτων εις *-ης* 24-25
 Κυπριακαί και Καππαδοκικαί κοιναί λέξεις 68
λ τρέπεται εις *ρ* 117, 3
μ τρέπεται εις *β* 102
-μάννα ώς β' συνθετικόν 81 έξ.
-μειθα, -μαστε κατάληξις ρηματική 34
μέσος ώς *α'* συνθετ. 120

μισός ὡς α' συνθετ. 120
 μεταπλασμός ἀρσενικῶν κατὰ τὰ θηλυκά
 116, 2
 μεταπλασμός ρημάτων 102, 114, 1
 μεταπλασμός τῶν εἰς -ος οὐδετέρων εἰς
 -ι(ον) 99, 4. 100
 μν τρέπεται εἰς νν 98
 μωρο- ὡς α' συνθετικὸν 83 ἐξ.
 ν τελικὸν ἀπεσιωπάτο εἰς τὴν παλαιὰν κοι-
 νὴν 12
 νγ, νπ, ντ πῶς ἐπροφέροντο; 7
 ξ τρέπεται εἰς τ-τσ, φσ, θ 101. 114
 ὀνόματα εἰς -έας 13-15, εἰς -ᾶς 15, εἰς
 -ᾶρας 16, εἰς -ι(ον) καὶ -ι(ο)ς 18-19,
 εἰς -οῦς-οῦ 20, εἰς -οῦσα 26, εἰς -ασσα 30
 οἱ ἐξειλίχθη φωνητικῶς εἰς (ι)ου ἢ ο 126
 ὀη δὲν συνέπεσε μὲ το ν 97
 οὐδέτερα εἰς -ι 99, 4. 100
 οὐρανώσεως ἀπώλεια 8
 π τρέπεται εἰς β 100, 1
 π τρέπεται εἰς β 123
 παρὰ ἀποκαθίσταται εἰς σύνθετα ὧν τὸ β'
 συνθετικὸν ἀρχίζει ἀπὸ φωνῆεν 97, 2
 πληθυντικὴ αἰτιατικὴ εἰς -ες 25-26
 πληθυντικὸς παρεκτεταμένος εἰς -τα ἤδη
 ἀρχαῖος 19-20

πρὸ παρετυμολογικῶς ἀντὶ τῆς ἀπὸ 132
 προθέσεις ἰδ. ἀπό, διά, παρὰ, πρὸ
 προσδιορισμὸς ἐπιθετικὸς 52
 προσδιορισμὸς χρονικὸς διὰ προτάσεως κατὰ
 παράταξιν 51
 προστακτικὴ ἀντὶ ὑποτακτικῆς ὑποθετικοῦ
 λόγου 52
 ρ μετατίθεται 102
 ρ τρέπεται εἰς λ 97
 ρημάτων μεταπλασμός 34-38
 ρήματα διαφορούμενα 32-34
 -ρῖω κατάληξις ρημάτων 101, 2
 ρν τρέπεται εἰς ρ(ρ) 102
 σ ἀποβάλλεται μεταξὺ φωνηέντων 120 ἐξ.
 σημασίας λέξεων συσκοτίσις 132, 2
 σθ ἐπροφέρετο ὡς στ εἰς τὰς διαλέκτους
 τῆς ἀρχαίας 7
 σύνθετα στερητικὰ 131 ἐξ.
 σχ ἐπροφέρετο ὡς σκ εἰς τοὺς μεταγενεστέ-
 ρους χρόνους 7
 τριτόκλιτα μετεπλάσσοντο εἰς πρωτόκλιτα
 21-22, εἰς δευτερόκλιτα 22-24
 ν προφέρεται ου 101
 φθορὰ στίχων ἔνεκα συσκοτίσεως σημασίας
 λέξεων 132
 χ προφέρεται θ 119